

μὴ ἐχθρὰς, μάστιγι δὲ τοιοῦτοι εἰ μὴ γένοιτο τῶν ἐπισημῶν καὶ παλαιοῦ ἡμῶν, ἄνευ δὲ μὴ
καταπύξῃ ἡμῶν εἰ μὴ τῶν ἐπισημῶν ἀλλὰ καὶ τῶν γενεῶν τῶν ἀποδοξασθέντων διὰ τῶν
ἀλλοτρίων καὶ ἀπομακρυνθέντων ἡμῶν. Ἐπισημῶν δὲ ἴνα διαλυθῇ ἀπὸ τοῦ ἡμῶν ἑστῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

21. 1860. - Μαρμαρίνη - Πέτρος, Υπόμνημα κωδ. σελ. 172. Τσουμάλι Γ. ή Βαγγυροσλαβική σφραγίδα, 1859, κωδ/σβλ, σελ. 27 και 31
2) Οι σφραγισμένοι κώδικες είναι οι 4 πρωτότυποι του δημογραφικού των ετών Βούργασι. Εδικοί οι κώδικες Σομακίτζι, ο Γεώργιος Σελιγιάν, ο Νικόλαος Κούρτσοβλι και ο Γεώργιος Βούρζαλι Κεστανίτζι (Τσουμάλι Γ. κώδικας σελ. 24 και 31).

0
- 5 / 6 .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἀριθμ. 8.

**Ἀπάντησις τῆς Κοινότητος Φιλιππουπόλεως εὐχαριστήριος εἰς πα-
ραινετικὰς πατριαρχικὰς καὶ συνοδικὰς ἐπιστολάς καὶ ἐγκώμιον
καὶ ὑπεράσπισις τοῦ συκοφαντουμένου μητρ. Χρυσάνθου¹⁾.**

(Παραρτήμ. σελ. 23—24, 1853, III, 4)

Ἀποδίδοντες προηγουμένως τὸν φόρον τῶν σεβασμάτων μας ^{Κωδ. 11}
σπεύδομεν ἵνα ἀναγγείλωμεν ὡς τέκνα γνήσια τῆς μητρὸς ἡμῶν ^{Μητρὸς}
ἀγίας τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας τὴν ἄμετρον ἡμῶν χαράν, τὴν ὁποίαν ^{Ἀποδοτικὴ}

1) Αὐτόθι, σελ. 23.—Ὡς εἶνα γνωστόν, οἱ ἐν Φιλιππουπόλει Βούλγαροι ἀνέκαθεν ἦσαν μέλη τῆς Ἑλλ. ὀρθοδόξου κοινότητος, ἥς πρόεδρος ἦτο ὁ ἐκάστοτε Ἑλλην μητροπολίτης, ἐκκλησιαζόμενοι εἰς τὰς Ἑλλ. ἐκκλησίας καὶ ἐκπαιδευόμενοι τὰ τέκνα των ἐν τοῖς Ἑλλ. σχολείοις τῆς κοινότητος. Ἐκ τούτου καὶ ἐξηλληνίζοντο συντελούσης καὶ τῆς ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐπικρατήσεως τῆς Ἑλλ. γλώσσης ἅτε τῶν ἐμπόρων ὄντων Ἑλλήνων. Ἀρραγεῖς τῆς ἐθνικῆς των κινήσεως κατὰ τὴν πέμπτην δεκαετηρίδα τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ ἐν Φιλιππουπόλει καὶ ἀφυπνιζομένης τῆς ἐθνικῆς των συνειδήσεως κατὰ μικρὸν ἤρξατο καὶ ὁ φυλετικὸς ἀγὼν μεταξύ Ἑλλήνων καὶ αὐτῶν αὐτῶν ἐπιπέσει τότε ἐν ὁμοιοῖς ὡς ἀδελφῶν. Ἀπορριφθεῖσθε ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος τῆς προτάσεως τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ Στοιγιάννου Θεοδώροβιτς περὶ εἰσαγωγῆς τῆς Βουλγαρικῆς γλώσσης εἰς τὴν ἀνοικοδομηθεῖσαν μετὰ τὴν πτωχεύσασιν τῆς 1846 κεντρικῆς Ἑλληνικῆς σχολῆς, εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς ὁποίας καὶ αὐτὸς ὡς δημογέρον συνέδραμεν, οἱ Βούλγαροι τῷ 1851 ἤξισαν εἰς τὴν α') ἢ μὲν Κοινότης νὰ παραχωρήσῃ αὐτοῖς πρὸς σύστασιν Βουλγαρικῆς κεντρικῆς τῶν ἀρρένων σχολῆς τὸ προσωρισμένον δι' Ἑλληνικὸν παρθεναγωγεῖον κτίριον, κείμενον παραπλεύρως τῆ Ἑλληνικῆς κεντρικῆς σχολῆς (ἔνθα ἔθεν τὸ γυμνάσιον τῶν θηλέων), διότι τὸ γήπεδον παρεχωρήθη μὲν τῇ Κοινότητι διὰ τὸν εἰρημένον σκοπὸν ὑπὸ τῆς μακαρίτιδος Ἑλένης, συζύγου τοῦ Στοιγιάννου Θεοδώροβιτς (πρῶην χήρας Κεντιντένογλου καὶ κόρης τοῦ Πολίτογλου, Ἑλληνίδος), ἠγοράσθη ὁμοῦς διὰ χρημάτων τοῦ ἀνδρός της καὶ ὁ υἱὸς αὐτῶν Γεώργιος Στοιγιάννοβιτς (Γεωργάκις βέης), κληρονόμος ἀμφοτέρων ἀποθανόντων, διέθετεν αὐτὸ πρὸς ἴδρυσιν Βουλγαρικῆς τῶν ἀρρένων σχολῆς· καὶ β') ἢ μητρόπολις νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς Σλαυικῆς γλώσσης κατὰ τὴν λειτουργίαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας χάριν τῶν ἐνοριτῶν της Βουλγάρων, διότι οὗτοι συνέδραμον εἰς τὴν ἀνοικοδόμησίν της τῷ 1844 κατὰ τὸ πλεῖστον. Ὁ μητροπολίτης Χρυσάνθος καὶ τὸ Πατριαρχεῖον ἀπέκρουσε τοῦτο, καθ' ὅσον οἱ Βούλγαροι τῆς ἐκκλησίας ἐνορῶνται ἀπετέλουν τὴν μειονοφηφίαν, ἕξ οἰκογενεῖαι πρὸς 47 Ἑλληνικάς, χάριν δὲ τῶν πλειοψηφούντων ἐν τοῖς προαστείοις Βουλγάρων εἰσῆχθη ἤδη ὑπὸ τῆς μητροπόλεως ὀλοτελῶς ἡ Σλαυικὴ γλώσσα εἰς τὴν ἐν Μαρσαίφ ἐκκλησίαν τοῦ ἀγίου Γεωργίου, ἀποκλεισθεῖσάν οὕτω τοῦ εἰς αὐτὴν ἐκκλησιασμοῦ 30 Ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν, ἐν δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Καρσι ἀκὰ ἢ λειτουργία ἐγένετο σλαυιστὶ ἀπὸ τῆς κτίσεώς της· ἢ Κοινότης ὁμοῦς παρεχώρησεν αὐτοῖς τὸ παρθεναγωγεῖον πρὸς ἀποσώβησιν προστριβῶν καὶ οὕτω συνεστάθη ἐν αὐτῷ (1851) τὸ πρῶτον ἐν Φιλιππουπόλει

Κωδ. 11
Μητρὸς
Ἀποδοτικὴ
Σμτ
Βουλγαρικὴ
Αθ. τ. Ι Ε'
1941
ν. 88-90

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἤσθάνθημεν ἅπαντες μικροί τε καὶ μεγάλοι ἐπὶ τῇ ἀκροάσει τῶν πρό-
τινων ἡμερῶν ἀναγνωσθεισῶν πατριαρχικῶν καὶ συνοδικῶν ἐπιστο-
λῶν, ὧν ἔνεκεν δάκρυα εὐγνωμοσύνης ἔρρευσαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν
μας, διότι ἡ μήτηρ ἡμῶν ἐκκλησία πατρικῶς κηδομένη καὶ ὑπὲρ τῆς
ψυχικῆς σωτηρίας καὶ ἀνέσεως ἡμῶν προνοοῦσα ἀπηύθυνεν ἡμῖν μη-
τρικὰς συμβουλὰς καὶ παραινέσεις διὰ τὰ διατελῶμεν εὐπειθεῖς πρὸς
αὐτὴν τε καὶ τὸ βασιλείον κράτος καὶ διαμένωμεν πιστοὶ εἰς τὰ ἀρ-
χαῖα ἀποφεύγοντες πᾶσαν καινοτομίαν ἀπρεπῆ καὶ πρόξενον σκαν-
δάλων καὶ διαφθορᾶς. Τὰς νοθεσίας ταύτας ὀλοπροθύμως ἐνστερ-
νισάμενοι καὶ ὑποσχόμενοι ὅτι θέλομεν φυλάξει ταύτας ὅσον ἔνεστι
προσεκτικῶς ἀπευθύνομεν ἤδη γενικῶς τὰς εὐγνωμοσύνας μας ἀξι-
οῦντες ἵνα μὴ λείπη ἐνίστε ἡ κοινὴ ἡμῶν μήτηρ ὀδηγοῦσα ἡμᾶς εἰς
τὰ τοιαῦτα ἡμῖν ἀπαράβητα καθήκοντα· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ παρεισφρή-
σασα ἀπὸ τινος καιροῦ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν διαμάχη ἐπήγαγεν ἀπὸ
σκανδαλοποιῶν τινῶν¹⁾ οὐδόλως περιοριζομένη εἰς τὰ τῶν ἐκκλη-

κεντρικὸν Βουλγαρικὸν σχολεῖον ὑπὸ τὸν Νάϊδεν Γέρωφ διευθυντὴν, εἰς ὃ συν-
ἔρρευσαν μαθηταὶ ὀλίγοι μὲν ἐκ τῆς πόλεως, πλείονες δὲ ἐκ τῶν πέριξ κωμῶν
καὶ κωμοπόλεων. Πρότερον δὲ ἐπὶ Νικηφόρου τῷ 1848 ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου μι-
κροῦ Βούλκου Κούρτοβιτζ Ἰδρυθεῖσα καὶ διατηρούμενη κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ
Ἑλληνικῆ ἀλληλοδιδασκτικῆ σχολῆ τῆς Ἀγίας Τριάδος ὑπὸ τῶν κληρονόμων τοῦ
τῆς συζύγου Ἐλισάβετ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ τῆς αὐτῆς Κούρτοβιτζ μετετράπη
εἰς Βουλγαρικὴν Ἰδρυθὴ δὲ ἐν τῷ προσαλίῳ τῆς ἐκκλησίας ἐν Μαρσίῳ ἐφ'
αὐτῷ ἔπει ἀλληλοδιδασκτικῆ βουλγαρικῆ καὶ τῷ 1849 ἄλλῃ ἐν τῷ προσαλίῳ τῆς
ἐκκλησίας Καρσί ἀκᾶ, ἐλειτούργει δὲ ἀπὸ τινῶν ἐτῶν καὶ τις ἐν τῷ μετοχίῳ
τῆς μονῆς τῆς Ρήλας ὑπὸ τοὺς δυτικούς προποδᾶς τοῦ Ταξιμ τεπέ. Ἐκ τούτου
ἤρξαντο αἱ κατηγορίαι καὶ κατακραυγαὶ τῶν ἰσχυρῶν τῆν ἐθνικὴν κίνησιν
Βουλγάρων δι' ἀναφορῶν πρὸς τὸ πατριαρχεῖον καὶ τὴν ὑψηλὴν Πύλην κατὰ
τοῦ μητροπολίτου Χρυσάνθου ὡς μεροληπτοῦτος ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐρ-
γαζομένου ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς μεγάλης ἰδέας καὶ προκαλοῦντος διὰ τούτου
τὰς ἔριδας καὶ διαμάχας ἐν τῷ ὀρθοδόξῳ ποιμνίῳ του. Εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο
ἀφορῶσιν αἱ μνημονευόμεναι πατριαρχικαὶ καὶ συνοδικαὶ ἐπιστολαὶ ἐν τῇ προ-
κειμένῃ ἀναφορᾷ καὶ αὐτὴ ἡ ἀναφορὰ τῆς Ἑλλ. κοινότητος, ὑπογεγραμμένη
μόνον ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ τῶν ἐλληνιζόντων τότε Πέγιου Γεωργίου καὶ Γκέσιο-
γλου (Στεφανάκη), γαμβροῦ τοῦ Σιτζάνη, (ἴδε Γ ρ ο ὀ ε φ, Τὸ ἐπαρχιακὸν
Βουλγαρικὸν ἐν Φιλιππουπόλει σχολεῖον, ἔτ. 1896, σελ. 120.— Ἀ μ ε ρ ο λ ἡ-
π ι ο υ: Περί τοῦ τρόπου καὶ τῶν μέσων, δι' ὧν πρόκειται νὰ μεταβληθῇ ἡ
Φιλιππούπολις εἰς Πλόβδηφ, Ἀθῆναι ἔτ. 1860.— Μ ω ρ α β ἔ ν ω φ-Π ἔ ε φ,
Ἐπόμνημα κτλ. σελ. 172.— Τ σ ο υ κ α λ ᾶ Γ. ἡ Βουλγαροσλαυικὴ συμμο-
ρία, 1859, Κων)πολις σελ. 27 καὶ ἐξῆς.)

1) Οἱ σκανδαλοποιοὶ κατὰ τὴν ἀναφορὰν εἶναι οἱ προϊστάμενοι τοῦ ἐκ-
κλησιαστικοῦ τῶν ἀγῶνος Βούλγαροι Σάλτζος Ἰωάννου Τσομάκωφ, ὁ Γεώρ-
γιος Στογιάννοβιτζ, ὁ Παῦλος Κούρτοβιτζ καὶ ὁ Ἰσκρος Βούλκου Κεσιάκωφ.
(Τ σ ο υ κ α λ ᾶ Γ. ἔνθα ἀνωτέρω, σελ. 31 καὶ ἐξῆς).

σιῶν καὶ κορυφοῦται ὀσημέραι διὰ τῶν ὀργάνων αὐτῶν καὶ διὰ τῆς συνεννοήσεως τῶν αὐτόσε εὐρισκομένων, οἷτινες καὶ κατὰ ἱερῶν προσώπων προήγαγον τὰς ἐπιθέσεις των διασπείροντες συκοφαντίας κατὰ τοῦ σεβασμιωτάτου ἡμῶν ποιμενάρχου καὶ δημοσιεύοντες λιβέλλους καὶ ψευδολογίας, οἱ δοῦλοι τῆς μὴ ἀνεχόμενοι τὰς ἀξιοκατακρίτους ταύτας πράξεις ὑποβάλλομεν ταπεινῶς ὑπ' ὄψιν τῆς, ὅτι ἀπεναντίας τῶν γενομένων φληναφιῶν ἅπαντες μικροὶ τε καὶ μεγάλοι ἐσμὲν εὐγνώμονες πρὸς τὴν μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, διότι ἐξελέξατο καὶ ἀπέστειλεν ἀρχιερέα ἀγαθὸν καὶ χρηστομίμητον, ὅστις ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐλεύσεώς του δὲν ἔπαυσεν ἐκπληρῶν τοσαύτας κοινωφελείας στηρίζων ἠθικῶς καὶ προτρέπων εἰς ἐνότητα τοὺς πάντας καὶ ὡς φιλόστοργος πατὴρ διανέμων ἐν ἰσότητι τὴν τροφήν τῶν ψυχοσωτηρίων λόγων καὶ τῆς πατρικῆς αὐτοῦ ἀγάπης ἄνευ διακρίσεως, ἐφ' ᾧ χαιρόμενοι καυχώμεθα δικαίως καὶ ἀναπέμποντες τῷ ἐπουρανίῳ Θεῷ ἡμῶν ὅτι καὶ ταύτην τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ ἄρουραν ἐν ἀρίστη καλλιιεργεῖα διακρατεῖ (;).

Ἐν ταπεινότητι τοίνυν ἀναφέροντες τὰ ἀνωτέρω παρακαλοῦμεν θερμῶς τὴν μητέρα ἡμῶν ἐκκλησίαν, ἵνα φυλάττουσα ταῦτα ὡς θώρακα ἀληθείας ἀποκροῖ τοὺς ἐχθροὺς τῆς καλωσύνης οὐδόλως τὸ οὖς ἐντείνουσα εἰς τὰς τῶν τοιούτων ἐρεσχελίας καὶ οὐδόλως παραδεχομένη ἀνθρώπους κακῶν ἔργων **παροησιαζομένους** ἐνώπιόν τῆς μετ' ἐγγράφων αὐδεῖαν ἐπιβεβαίωσιν τῆς κοινότητος ἡμῶν ἐχόντων, καθὼς οἱ τοιοῦτοι εἰ καὶ φέρασι τὴν ἐπινομίαν τῆς πατρίδος ἡμῶν, λυποῦσιν διὰ καίριος ἡμᾶς ὡς καὶ τὴν ὑπόληψιν αὐτῆς καὶ τὴν γενικότητα προσβάλλοντες διὰ τοιούτων αὐτενεργειῶν καὶ ἀξιοκατακρίτων πράξεων. Ἀξιοῦντες δὲ ἵνα διατηρῆ αἰείποτε ἡμᾶς εἰς τὴν μητρικὴν αὐτῆς εὐνοίαν καὶ χορηγῆ δαψιλεῖς τὰς θεοπειθεῖς εὐχὰς τῆς διατελοῦμεν βαθυσεβάστως.

τῇ 4ῃ Μαρτίου 1853 ἐν Φιλιππουπόλει

δοῦλοι ταπεινοὶ

Μιχαὴλ Α. Γκιουμουσεργεράνης

Γ. Χ'' Παύλου

Πέγιος Γεωργίου ἑπίτροποι

Γ. Α. Κοτζιάσοβιτζ

Ἰωάν. Γεωργίου τοῦ γένους

Χ'' Γεώργ. Χ'' Ἰωάννου

Ἰωάν. Δημ. Νέμτσογλου

Χ'' Σλάβης Γρηγορίου

Ἰωάν. Παπᾶ Γεωργίου

Ἰωάν. Οὐζούνογλου πρωτομαί-

[στωρ ἀμπατζήδων

Πασχάλης Παπαδάτης

Βασίλ. Παπαϊωάννου πρωτομαί-

[στωρ καυταντζήδων

Γ. Κ. Κεντιντένογλου

Σταῦρος Πόντζιου πρωτομαί-

[στωρ γουναράδων

καὶ ἀνωτέρω ἐπιτροπῆς καὶ πρῶτος ἀρχιεπίσκοπος ἡμῶν
καὶ ἀνωτέρω ἐπιτροπῆς καὶ πρῶτος ἀρχιεπίσκοπος ἡμῶν